

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-1107/21-J

Název	Dětský domov, Náměšť nad Oslavou, Krátká 284
Sídlo	Krátká 284, 675 71 Náměšť nad Oslavou
E-mail	reditel@ddno.cz
IČ	60 418 371
Identifikátor	600 030 792
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. et Mgr. Hana Švecová
Zřizovatel	Kraj Vysočina
Místo inspekční činnosti	Krátká 284
Termín inspekční činnosti	21. – 25. 10. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb poskytovaných dětským domovem a školní jídelnou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Dětský domov, Náměšť nad Oslavou, Krátká 284 (dále domov, zařízení, DD) vykonává činnost dětského domova a školní jídelny. Jedná se o domov rodinného typu. Nejvyšší povolený počet lůžek v domově je 15. K termínu inspekční činnosti bylo v domově umístěno 13 dětí ve dvou rodinných skupinách. Z celkového počtu mají 2 děti diagnostikované speciální vzdělávací potřeby.

Děti ve věkovém rozmezí od šesti do dvaceti let se vzdělávají v základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

Na základě smluv o dobrovolném pobytu zůstává v domově jedno dítě, kterému je poskytováno plné přímé zaopatření jakožto zletilé nezaopatřené osobě, která se připravuje na budoucí povolání.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka dětského domova (dále „ředitelka“) zpracovala strategický plán rozvoje zařízení, ve kterém deklaruje systém práce co nejvíce se přibližující fungování běžné rodiny. Její vizí je, aby děti získaly takové vědomosti a dovednosti, které jim umožní plnohodnotné zapojení do života po odchodu z domova (praktické zvládnání domácnosti, úspěšné pracovní zařazení, ale i uspokojivé fungování v mezilidských vztazích). V zájmu naplnění této vize ředitelka vhodně stanovuje konkrétní cíle z oblasti výchovné, vzdělávací a sociální. S jejím obsahem jsou pedagogové seznámeni a ztotožněni, což významně napomáhá její realizaci v praxi. Komunikace je založena na osobním kontaktu zaměstnanců a dětí a na denních písemných záznamech. To napomáhá k efektivnějšímu předávání informací o dětech i činnostech v domově, což se při hospitacích potvrdilo. Prostřednictvím vnitřního elektronického systému je funkčně vedena matrika dětí, pedagogové si vyměňují a ukládají kromě důležitých informací o dětech (např. plánované lékařské prohlídky, aktuální zdravotní indispozice) také kopie jejich průkazů zdravotních pojišťoven, což má význam vzhledem k výjezdovým akcím domova. Osobní dokumentace každého dítěte je vedena systematicky, avšak individuální specifické formy práce s dětmi, které jsou deklarovány v programech rozvoje osobnosti (dále „PROD“) jednotlivých dětí, nejsou provázány s plánováním a realizací výchovně vzdělávacích aktivit rodinné skupiny uváděných v týdenních plánech činnosti.

Koordinované působení pedagogů zařízení umožňuje vytvářet žádoucí postoje k učení a spolupráci. Aktuální problémy a návazná opatření jsou efektivně řešena aktuálně sloužícím vychovatelem nebo klíčovým vychovatelem, případně vedením domova. Ředitelka projednává s pedagogickou radou všechny aktuální potřeby a změny v životě jednotlivých dětí. Hospitační a kontrolní činnost je prováděna průběžně, zjištění jsou s pedagogy projednávána. Dle potřeby jsou přijímána účelná opatření. Pedagogický sbor prošel v posledních letech průběžnou obměnou a postupně se stabilizuje. V rámci působení domova je vhodně zastoupen mužský i ženský vzor. Tým pedagogických pracovníků doplňuje psycholog, který pomáhá dětem řešit jejich aktuální krizové situace a problémy. Ve sledovaném období přibývalo dětí s psychiatrickými problémy a začínajícími poruchami chování. Psycholog formou individuální a skupinové terapie podporuje rozvoj dětí a plnění jejich cílů stanovených v PROD. Podpora profesního rozvoje pedagogických pracovníků vycházela z plánu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále „DVPP“). Ve školním roce 2020/2021 byl v souvislosti s pandemií nemoci covid-19 plán DVPP jen omezeně realizován, převažovalo samostudium cíleně zaměřené např. na online závislosti dětí a mladistvých, zvládnání stresu a konfliktů, psychohygienu učitele, formy supervize.

Vedení domova následně zjišťuje aplikaci získaných poznatků či dovedností v praxi, což také napomáhá ke zkvalitňování výchovně vzdělávacího procesu, vhodně je podporována vzájemná spolupráce vychovatelů včetně pomoci začínajícím a v zařízení novým pedagogy.

Od poslední inspekční činnosti se vedení nadále daří udržovat a zlepšovat dobré materiální předpoklady pro výchovně vzdělávací činnosti celého zařízení, a to díky aktivnímu získávání sponzorských darů od firem, soukromých osob, nadací apod. Získané finanční prostředky umožňují realizovat např. zážitkové projekty dětí.

Postupně se podařilo zavést počítače a WI-FI na rodinných skupinách, pořízena byla i nová výpočetní technika pro zajištění distanční výuky ve školách, kam děti jinak mimo uzavření škol z důvodu pandemie Covid-19 docházejí.

Pozitivem je skutečnost, že v prostorách využívaných domovem je patrná cílená péče o čistotu a úpravu prostředí zařízení, k čemuž jsou děti vedeni v rámci všech činností. Ke kvalitě výchovně vzdělávacího procesu přispívá environmentální výchova, která je realizována na certifikované přírodní zahradě, která byla vybudována pedagogy a dětmi domova.

Umožňuje dětem sledování proměn přírody a rozvoj všech klíčových kompetencí formou zkušenostního učení v souladu se vzdělávacím programem.

Jedna nezaopatřená studentka bydlící odděleně v městském bytě se připravuje na budoucí život a své osamostatnění pod dohledem vychovatelky. Děti v domově mají dostatek soukromého prostoru na ložnicích, včetně uzamykatelných skříněk na osobní věci, vlastního stolu, židle i lampičky. Obývací pokoje využívají k zájmovým činnostem, přípravě do školy a odpočinku.

Ve spolupráci s vychovateli se děti o víkendech podílí na přípravě jídel včetně úklidových prací. Pravidla jsou stanovená a dodržovaná. Dochází k upevňování sociálních kompetencí i vhodných návyků do dalšího života.

Rodinné skupiny v domově svou organizací a uspořádáním naplňují filozofii rodinného prostředí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Naplňování vzdělávacích cílů bylo v průběhu inspekční činnosti sledováno a hodnoceno napříč činnostmi deklarovanými týdenním programem a realizovanými převážně odpoledními a podvečerními činnostmi. Děti byly motivovány ke vzdělávání, sebeobsluze, pravidelné domácí přípravě na školu, úklidu svých pokojů a společných prostor rodinné skupiny, k pracovním, pohybovým a výtvarným činnostem. V rozhovorech se školními inspektory potvrzovaly, že byly seznamovány s jejich právy a povinnostmi, a to s přihlédnutím k jejich věku a rozumovým schopnostem. V adaptační fázi jim byla věnována intenzivní individuální pozornost, aby se vhodně zapojily a přizpůsobily chodu i aktivitám školského zařízení. Na konci adaptačního období byl každému dítěti zpracován PROD, jehož cíle vycházely z aktuální osobnostní charakteristiky a dosavadního hodnocení pobytu dítěte v domově. Program byl vypracován tak, aby odpovídal individuálním potřebám dítěte i aktuálnímu složení rodinné skupiny a dennímu režimu. Stanovování možností péče vycházelo především z přání a očekávání dítěte a také jeho zákonného zástupce.

Z pozorování průběhu vzdělávacího procesu vyplynulo, že realizované organizační formy a aplikované metody byly zvoleny přiměřeně k věku dětí i k jejich individuálním

vzdělávacím potřebám. Pozitivní atmosféra a dodržování pravidel příznivě ovlivňovaly jejich výchovu a vzdělávání. Děti byly vhodně vedeny k aktivnímu řešení problémů, k odpovědnosti za výsledek své práce, k dokončení zadaného úkolu. Dále k bezpečnému a šetrnému zacházení s vybavením, k praktickému dodržování pořádku. Cílené zařazování dílčích kooperativních činností, např. na přírodní zahradě, obohacovalo vzájemné vztahy a sounáležitost rodinné skupiny. Děti měly dostatek prostoru k relaxaci ve formě volných her nebo činností, k rekreaci, individuálním zájmovým činnostem a sportovnímu vyžití, což se při hospitační činnosti potvrdilo.

Podpora a nastavení dobrých vztahů mezi dětmi a pedagogickými i nepedagogickými pracovníky je prioritou zařízení. Všichni pracovníci školského zařízení a děti spoluvytvářeli svým chováním a jednáním atmosféru pohody a klidného zázemí. Děti byly v běžných situacích vedeny k dodržování a respektování nastavených pravidel. To se projevovalo v jejich slušném chování vůči sobě, pedagogům i ostatním dospělým osobám.

Některé umístěné děti si během rozhovorů se školními inspektory stěžovaly na nevhodný výchovný postup jedné asistentky pedagoga během nočních služeb, když dětem po večerce svítí baterkou do obličeje nebo rozsvěcuje na chodbě a přes prosklené dveře je toto světlo ruší a budí v jejich pokoji. Uvedené situace mají negativní dopad na výchovu a vzdělávání, které se projevují v nevhodně volených metodách práce při interakci se svěřenými dětmi.

Pozorováním průběhu vzdělávání se potvrdilo, že pedagogové při práci s dětmi efektivně využívají nabyté odborné znalosti a zkušenosti z dlouholeté praxe i poznatků ze seminářů a školení DVPP.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Realizovaný hodnotící systém je funkční, primárně založený na individuálním přístupu ke každému dítěti. Uplatňováno je zejména neformální verbální hodnocení dětí v průběhu každého dne. Problémy jednotlivců jsou řešeny zejména v rámci komunitních a individuálních rozhovorů a individuálním přístupem pedagogických pracovníků. Pozitivně byl hodnocen zejména důraz na samostatnost dětí, vzájemnou pomoc, podporu a prohlubování sourozeneckých vztahů, vedení mladších dětí staršími. Daří se práce s dětmi s psychiatrickými problémy a začínajícími poruchami chování. Vychovatelé systematicky sledují aktuální dosaženou úroveň individuálních výsledků v osobnostním rozvoji dětí a jejich pokroky v sebeobslužných činnostech, což je zaznamenáno v programech rozvoje osobnosti dětí i v zápisech z jednání pedagogické rady.

Za prokázané porušení povinností vymezených vnitřním řádem jsou dětem pouze v ojedinělých a odůvodněných případech ukládána záporná opatření ve výchově, a to formou omezení trávení volného času mimo domov nebo odnětím získané výhody (např. sledování konkrétního programu v televizi, hry na počítači, vycházka mimo areál domova). Pedagogičtí pracovníci především využívají možnosti udělení kladných opatření ve výchově formou věcné či finanční odměny např. za úspěšné školní a studijní výsledky nebo za příkladnou práci a úsilí.

Všechny děti jsou cíleně vedeny k hospodaření s penězi způsobem, který je podobný běžnému životu. Mají přehled o cenách běžného zboží v obchodech, což potvrdily v rozhovorech se školními inspektory. Kapesné je jim vypláceno v souladu s příslušnými právními předpisy, kritéria jsou stanovena ve vnitřním řádu domova. Zároveň mohou získat osobní dar nebo peněžitý příspěvek k narozeninám nebo dalším obvyklým příležitostem. S finanční hotovostí mohou hospodařit a nakládat dle vlastního uvážení.

Průběžné výsledky vzdělávání ve školách, které děti navštěvují, jsou vychovateli sledovány při každé přípravě na vyučování. Měsíčně jsou vyhodnocovány na rodinných sezeních, komunitě „posezeníčko“ a jednání pedagogické rady. Ředitelka se jejich vznesenými náměty zabývá a přijímá účinná opatření.

Výsledky vzdělávání některých dětí navštěvujících základní i střední školu jsou i přes zvýšenou pozornost ze strany vychovatelů (zejména individuální práci, důslednější kontrolou jejich přípravy, přezkušování apod.) na konci školního roku průměrné. V rámci prevence školní neúspěšnosti vychovatelé průběžně spolupracují s třídními učiteli a vyučujícími ve školách. Pravidelně se účastní třídních schůzek, v odůvodněných případech využívají telefonický kontakt, což jim poskytuje zpětnou vazbu a podněty k přijímání opatření. O průběhu a výsledcích vzdělávání jsou osoby odpovědné za výchovu dětí seznamovány zejména prostřednictvím mailu, telefonických a osobních kontaktů.

Při osobních rozhovorech oslovené děti uváděly, že jsou v domově spokojené, svůj pobyt zde hodnotily pozitivně. Nesetkaly se s žádnou formou ponižování ani fyzického trestání. Ke svému hodnocení, popřípadě k jiným osobním záležitostem, mají možnost se vyjadřovat. Nejsou omezovány v přijímání návštěv ani v samostatných vycházkách, jejichž prostřednictvím udržují kontakt se svým nejbližším sociálním okolím a posilují kamarádské vztahy. Četnost pobytů v biologické rodině je zcela individuální s ohledem na aktuální rodinnou situaci. Domov umožňuje dětem jinou formu kontaktu s biologickou rodinou např. písemnou a telefonickou komunikací, prostřednictvím sociálních sítí, realizací osobních návštěv přímo v domově nebo častěji mimo ně. Pravidla pro přiznávání volných vycházek, ošacení a kapesného děti přijímají, rozumějí jim, jsou transparentní a motivační, což potvrdily v rozhovorech se školními inspektory.

Vzdělávání dětí se uskutečňovalo ve shodě s deklarovanými cíli sociálního učení s důrazem na úspěšné dokončení základního vzdělání a přechod do středního vzdělávání a samostatnost po odchodu ze zařízení. Vhodně bylo doplňováno externími zájmovými kroužky, např. keramika, fotbal, florbal, rybářský, taneční a akcemi, např. Čistá Vysočina, Vánoční jarmark, s cílem podpory jejich občanských kompetencí. Na odchod ze zařízení jsou děti postupně připravovány. Zařízení v rámci možností pomáhá při zabezpečení jejich ubytování nebo zaměstnání, všem poskytuje materiální a finanční pomoc.

Významná v této oblasti je spolupráce s různými neziskovými organizacemi, které se svými programy a aktivitami spolupodílejí na přípravě dětí na budoucí samostatný život, např. Nadace Albert. Pro zajištění vzdělávacích potřeb dětí nadále přetrvává úzká spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, školami, místními spolky, OSPOD a dalšími organizacemi participujícími na chodu školského zařízení.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Došlo k doplnění a posílení domova o externího odborného pracovníka-psychologa, což pomáhá účinně řešit problémy dětí
- ve sledovaném období přibývalo dětí s psychiatrickými problémy a začínajícími poruchami chování.

Silné stránky

- Jasně formulovaná vize a realistická strategie rozvoje, která se promítá do procesu výchovy a vzdělávání

- aktivní získávání dalších finančních prostředků na činnost a provoz zařízení z mimorozpočtových zdrojů
- pedagogové využívají široké spektrum výchovně-vzdělávacích strategií pro naplnění stanovených cílů v oblasti environmentální výchovy
- pestrá nabídka kroužků a volnočasových činností mimo zařízení, které děti aktivně využívají a vedou tak ke smysluplnému využívání jejich volného času i socializaci
- dobrý prospěch dětí ve školách, kam docházejí, nízká míra projevů rizikového a nevhodného chování i nulové útěky ze zařízení.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Chybějící provázanost stanovených cílů u jednotlivců v Programech rozvoje osobnosti dětí s týdenními plány činností rodinných skupin.

Doporučení pro zlepšení činnosti

- Při plánování jednotlivých činností s dětmi v týdenních plánech činnosti zařazovat individuální specifické formy práce s dětmi, které jsou deklarovány programech rozvoje osobnosti jednotlivých dětí
- inovovat a konkretizovat pravidla pro noční vychovatele, zaměřit se na hospitace a kontrolní činnost s konkrétními závěry u těchto pedagogických pracovníků.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Seznam dětí Dětského domova, Náměšť nad Oslavou Krátká 284, vedená k termínu inspekční činnosti
2. Koncepce rozvoje a řízení dětského domova 2021-2027 čj. DDNO/894/2021, ze dne 4. 1. 2021
3. Školní matrika vedená v analogové formě (postupný přechod do elektronické podoby v programu EVIX)
4. Osobní dokumentace dětí přítomných v zařízení v době inspekční činnosti (opatření ve výchově, programy rozvoje osobnosti dětí)
5. Kapesné na měsíc srpen 2021, čj. DDNO/516/2021, ze dne 2. 8. 2021
6. Kapesné na měsíc září 2021, čj. DDNO/773/2021, ze dne 1. 9. 2021
7. Kapesné na měsíc říjen 2021, čj. DDNO/887/2021, ze dne 5. 10. 2021
8. Doklad k nákupu potravin při významných osobních příležitostech strávnicka
9. Přehledy denních záznamů rodinných skupin
10. Týdenní plány rodinných skupin ve školním roce 2020/2021

11. Zápisy z jednání pedagogické rady, školní rok 2020/2021 a 2021/2022
12. Zápisy z pedagogické a provozní porady, školní rok 2020/2021 (záležitosti dětí)
13. Záznamy z provedených hospitací ve školním roce 2020/2021
14. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2020/2021, ze dne 28. 8. 2020
15. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2021/2022, ze dne 13. 9. 2021
16. Zhodnocení plánu DVPP za školní rok 2020/2021, ze dne 1. 10. 2021

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Eva Bekeová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Eva Bekeová v. r.

Bc. Bohuslava Dvořáková, kontrolní
pracovnice

Bc. Bohuslava Dvořáková v. r.

Mgr. Libor Žilka, školní inspektor

Mgr. Libor Žilka v. r.

V Jihlavě dne 8. listopadu 2021

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. et Mgr. Hana Švecová,
ředitelka školského zařízení

Mgr. et Mgr. Hana Švecová v. r.

V Náměšti nad Oslavou 24. 11. 2021